

STRESZCZENIE

Dziecko w wieku wczesnoszkolnym znajduje się na specyficznym etapie rozwojowym, w którym predyspozycje wczesno-dziecięce, takie jak dociekliwość, entuzjazm w podejmowaniu nowych wyzwań, pęd do poszerzania doświadczeń, żywa wyobraźnia, myślenie poza schematami oraz wiara w skuteczność intuicji, jako przewodnika w działaniu, łączy się z nowymi możliwościami logicznego myślenia - zdolnością do analizy przyczynowo-skutkowej.

W części I dysertacji opisany został problem badawczy, podjęty w niniejszej pracy doktorskiej, dotyczący możliwości autoedukacji plastycznej dzieci w wieku 6-10 lat. Typowa dla dzieci niepoohamowana wewnętrzna potrzeba tworzenia może być motorem rozwoju wrażliwości plastycznej. Toteż dziecku należy dać swobodę samodzielnych poszukiwań oraz sposobność stawania wobec wyzwań dostosowanych do jego możliwości rozwojowych. Odpowiednie pomoce edukacyjne powinny rozbudzać ciekawość i zachęcać do twórczego działania. W przypadku autoedukacji plastycznej, powinny oddziaływać na wiele zmysłów, kierując uwagę dziecka na szereg zagadnień z zakresu plastyki, takich jak: forma, barwa, faktura, przestrzeń, światło.

Część II pracy zawiera opis zabawki projektu autorki opracowanej jako narzędzie autoedukacyjne. Jest to domek do wielokrotnego samodzielnego komponowania przez dziecko wraz z paletą wymiennych elementów w wielu kolorach i fakturach, nazwany domkiem do projektowania. Opracowanie obejmuje rysunki i opis techniczny, zdjęcia zabawki oraz wzornik materiałowy.

Część III jest opracowaniem przedmiotu badań: wpływu domku do projektowania na autoedukację plastyczną dzieci w wybranej grupie badawczej. Była to część praktyczna pracy, przeprowadzona przez autora przy konsultacji psychologa dziecięcego, pani Agnieszki Żylicz-Carrasco. Wzięło w niej udział czternaścioro dzieci w wieku 6-10 lat (jedenaście dziewczynek i trzech chłopców), z których każde zostało objęte indywidualnym cyklem sesji. Część III obejmuje założenia pracy badawczej, jej przebieg oraz wnioski.

Część IV składa się z załączników: opracowań dotyczących przygotowania i przebiegu sesji z udziałem dzieci oraz dokumentacji filmowej.

ABSTRACT

A child in an early school age is at a unique stage of development in which early-childhood predispositions such as inquisitiveness, enthusiasm in taking up new challenges, a rush to expanding experiences, a vivid imagination, thinking outside the schemes and faith in the effectiveness of intuition as a guide in action, are combined with new capabilities of logical thinking - ability for cause-and-effect analysis.

Part I describes the research problem discussed in this doctoral dissertation on the possibilities of auto-education in visual arts of children aged 6-10 years. The uninhibited internal need for creation typical for children can be the engine of the development of visual arts sensitivity. Therefore, the child should be given freedom of independent search and the opportunity to face challenges tailored to his or her development capabilities. Adequate educational aids should arouse curiosity and encourage creative action. In the case of self-education in visual arts, they should affect multiple senses, directing the child's attention to a number of issues in the field of art, such as: form, color, texture, space, light.

Part II of the work details an educational toy of the author's design, developed specifically as an auto-education tool. It is a dollhouse that enables iterative and independent composing by a child, along with a palette of interchangeable elements in many colors and textures. The study includes drawings and a technical specification, photos of the toy and a material sampler.

Part III is the elaboration of the subject of research work: the influence of the educational toy supporting self-design on the visual arts auto-education in the selected research group. The study, conducted by the author in consultation with child psychologist Mrs. Agnieszka Żylicz-Carrasco, involved fourteen children aged 6-10 years (eleven girls and three boys), each of which was involved in an individual cycle of sessions. This part includes the assumptions of the research work, its course and conclusions.

Part IV consists of attachments: studies on the preparation and conducting of the sessions with the participation of children and video documentation.